

# **Obsah**

## **I. ÚVOD**

1. Předmět, úloha a metoda fyziky . . . . .	13
2. Rozdělení fyziky . . . . .	13
3. Základní fyzikální pojmy a veličiny. Skaláry a vektory	14
4. Soustava jednotek SI . . . . .	15
5. Měření základních fyzikálních veličin . . . . .	16
6. Hustota . . . . .	20

## **II. MECHANIKA TUHÝCH TĚLES**

### **A. Základy kinematiky**

7. Mechanický pohyb . . . . .	22
8. Rovnoměrný přímočarý pohyb . . . . .	23
9. Nerovnoměrný pohyb. Průměrná a okamžitá rychlosť	25
10. Rovnoměrně zrychlený přímočarý pohyb . . . . .	27
11. Volný pád . . . . .	29
12. Rovnoměrně zpomalený pohyb . . . . .	31

### **B. Základy dynamiky**

13. První pohybový zákon. Princip setrvačnosti . . . . .	33
14. Druhý pohybový zákon. Síla . . . . .	33
15. Třetí pohybový zákon. Princip akce a reakce . . . . .	36
16. Impuls síly a hybnost tělesa . . . . .	37
17. Práce a výkon . . . . .	39
18. Mechanická energie . . . . .	42
19. Prameny energie. Princip zachování energie . . . . .	43

## C. Základy statiky

20. Základní pojmy . . . . .	45
21. Sčítání vektorů . . . . .	46
22. Skládání sil se společným působištěm . . . . .	47
23. Rozkládání síly . . . . .	48
24. Skládání dvou sil působících v různých bodech tuhého tělesa . . . . .	50
25. Otáčivý účinek síly. Moment síly. Momentová věta	51
26. Dvojice sil. Moment dvojice . . . . .	54
27. Těžiště. Stabilita tělesa. . . . .	55
28. Tření smykové a valivé . . . . .	57
29. Váhy a vážení . . . . .	60
30. Jednoduché stroje . . . . .	61

## III. MECHANIKA TEKUTIN

### A. Statika tekutin

31. Molekulová teorie tekutin. Vlastnosti kapalin a plynů	67
32. Tlak . . . . .	68
33. Tlak v kapalinách a plynech . . . . .	69
34. Hydrostatický tlak. Statický tlak . . . . .	72
35. Archimédův zákon. Plování těles . . . . .	74
36. Měření hustoty . . . . .	76
37. Atmosférický tlak. Barometry . . . . .	78
38. Povrchové napětí . . . . .	81
39. Smáčení. Kapilární jevy . . . . .	83

### B. Dynamika tekutin

40. Vnitřní tření v kapalinách. Laminární a turbulentní proudění . . . . .	85
41. Rovnice kontinuity . . . . .	87
42. Bernoulliho rovnice. Tlak v proudící kapalině . . . . .	88
43. Čerpadla a vývěvy . . . . .	90
44. Vodní motory . . . . .	91
45. Odpor prostředí . . . . .	96
46. Fyzikální základy letu . . . . .	98

## **IV. MOLEKULOVÁ FYZIKA A TERMÍKA**

### **A. Teplo a teplota**

47. Molekulová kinetická teorie tepla . . . . .	101
48. Teplota a její měření. Absolutní teplota . . . . .	103
49. Teplo a měření tepla. Měrné teplo . . . . .	105
50. Kalorimetrická rovnice . . . . .	108
51. Zákon zachování energie pro děje mechanické a tepelné	109

### **B. Roztažnost látek**

52. Teplotní roztažnost tuhých látek . . . . .	111
53. Objemová roztažnost látek tuhých a kapalin. Anomálie vody . . . . .	113
54. Stavové veličiny plynu . . . . .	115
55. Izotermický děj v plynu. Zákon Boylův—Mariottův . .	115
56. Izobarický a izochorický děj v plynu. Zákony Gay—Lussacovy . . . . .	116
57. Stavová rovnice plynů . . . . .	118

### **C. Změny skupenství**

58. Tání a tuhnutí . . . . .	121
59. Vypařování a var. Kondenzace . . . . .	124
60. Nasycené a přehřáté páry. Křivka nasycených par . .	126
61. Vlhkost vzduchu. Vlhkoměry . . . . .	127

### **D. Zdroje tepla. Motory**

62. Zdroje tepla . . . . .	130
63. Spalovací motory . . . . .	131
64. Reaktivní motory . . . . .	134
65. Chladicí zařízení . . . . .	136

## **V. PERIODICKÉ POHYBY A ZÁKLADY ASTRONOMIE**

### **A. Rovnoměrný pohyb po kružnici**

66. Rovnoměrný pohyb kruhový . . . . .	138
67. Dostředivá a odstředivá síla . . . . .	140
68. Kinetická energie rotujícího tělesa . . . . .	144

## **B. Základy astronomie**

69. Představy o vzniku Země a sluneční soustavy . . . . .	146
70. Zákony Keplerovy a Newtonův zákon gravitační . . . . .	146
71. Zemské gravitační pole . . . . .	148
72. Některé problémy kosmonautiky . . . . .	148

## **C. Mechanické kmity**

73. Jednoduchý pohyb harmonický . . . . .	151
74. Matematické a fyzické kyvadlo . . . . .	153
75. Kmity vlastní a vynucené. Rezonance . . . . .	155

# **VI. VLNĚNÍ A AKUSTIKA**

## **A. Vlnění**

76. Vznik a druhy vlnění . . . . .	158
77. Rychlosť šíření vlnění. Délka vlny . . . . .	160
78. Interference vlnění . . . . .	161
79. Stojaté vlnění . . . . .	162
80. Huyghensův princip . . . . .	164

## **B. Akustika**

81. Zvuk . . . . .	167
82. Výška tónu. Intenzita zvuku. Hlasitost . . . . .	168
83. Hluk. Boj proti hluku . . . . .	169
84. Ozvěna, dozvuk . . . . .	169
85. Ultrazvuk . . . . .	170

# **VII. ELEKTŘINA**

## **A. Elektrický proud v tuhých látkách**

86. Podstata elektřiny a stavba atomu . . . . .	171
87. Elektrický proud. Účinky proudu . . . . .	172
88. Jednotky proudu a náboje . . . . .	175
89. Elektronová vodivost kovů . . . . .	176
90. Elektrické napětí . . . . .	178
91. Ohmův zákon pro část obvodu . . . . .	180
92. Vodivost a odpory vodiče . . . . .	182

93. Rozvětvení proudu (paralelní zapojení vodičů) . . . . .	185
94. Spojování vodičů za sebou . . . . .	186
95. Reostaty . . . . .	189
96. Měřicí přístroje . . . . .	190
97. Práce a výkon proudu . . . . .	194
98. Tepelné účinky elektrického proudu . . . . .	195
99. Vodivost polovodičů . . . . .	196

## B. Elektrické pole

100. Vodiče a dielektrika (izolanty). Polarizace dielektrika	199
101. Coulombův zákon pro bodové náboje . . . . .	200
102. Elektrické pole. Intenzita elektrického pole . . . . .	202
103. Potenciál elektrického pole . . . . .	204
104. Kapacita vodiče. Kondenzátory . . . . .	206
105. Elektrické pole v dotykové vrstvě . . . . .	210

## C. Magnetické pole

106. Magnetické účinky elektrického proudu . . . . .	213
107. Vodič s proudem v magnetickém poli . . . . .	214
108. Vzájemné působení dvou vodičů s proudem . . . . .	216
109. Magnetický indukční tok . . . . .	217
110. Elektromagnet a jeho použití . . . . .	218
111. Výklad magnetismu . . . . .	220
112. Magnetické pole Země . . . . .	222

## D. Elektromagnetická indukce

113. Indukované napětí . . . . .	223
114. Vířivé proudy . . . . .	225
115. Vlastní indukce . . . . .	226
116. Elektromagnetické pole . . . . .	227

## E. Střídavý proud

117. Vznik střídavého napětí . . . . .	228
118. Střídavý proud v obvodu s rezistancí . . . . .	230
119. Cívka v obvodu střídavého proudu . . . . .	232
120. Kondenzátor v obvodu střídavého proudu . . . . .	234
121. Rezonance proudu . . . . .	235

122.	Výkon střídavého proudu . . . . .	236
123.	Třífázový proud . . . . .	237
124.	Princip generátorů a elektromotorů . . . . .	238
125.	Transformátor . . . . .	242
126.	Přenášení elektrické energie na dálku . . . . .	244
127.	Bezpečnost při práci s elektrickým proudem . . . . .	245

## F. Elektrický proud v elektrolytech, plynech a ve vakuu

128.	Vedení elektřiny v elektrolytech . . . . .	247
129.	Galvanické články . . . . .	249
130.	Polarizace elektrod . . . . .	250
131.	Vedení elektřiny v plynech . . . . .	251
132.	Katodové záření . . . . .	255
133.	Vedení elektřiny ve vakuu. Emise elektronů . . . . .	257
134.	Použití polovodičů . . . . .	261

## G. Elektrické kmity a elektromagnetické vlnění

135.	Elektrické kmity . . . . .	263
136.	Netlumené elektrické kmity . . . . .	264
137.	Rezonance dvou oscilačních obvodů . . . . .	264
138.	Otevřený oscilační obvod . . . . .	265
139.	Vznik a šíření elektromagnetického vlnění . . . . .	266
140.	Princip radiotelegrafie a radiofonie . . . . .	267
141.	Princip televize a radaru . . . . .	270

# VIII. OPTIKA

## A. Základy fotometrie

142.	Zdroje světla . . . . .	272
143.	Rychlosť šíření světla . . . . .	273
144.	Základní fotometrické veličiny . . . . .	274
145.	Zákony osvětlení. Fotometrická rovnice . . . . .	276
146.	Hygiena osvětlení pracoviště. Technika osvětlení . . . . .	278

## B. Geometrická optika

147.	Odraz světla. Zákon odrazu . . . . .	281
148.	Rovinné zrcadlo . . . . .	282

149. Kulová zrcadla . . . . .	283
150. Lom světla. Zákon lomu . . . . .	287
151. Úplný odraz světla . . . . .	290
152. Lom světla hranolem . . . . .	291
153. Čočky . . . . .	291
154. Vady čoček . . . . .	294
155. Rovnice čočky . . . . .	295
156. Optické přístroje . . . . .	298
157. Oko jako optická soustava . . . . .	298
158. Vady oka. Brýle . . . . .	300
159. Fotografický přístroj . . . . .	301
160. Promítací přístroje . . . . .	302
161. Lupa a mikroskop . . . . .	303
162. Dalekohled . . . . .	307

#### C. Vlnové vlastnosti světla

163. Rozklad světla hranolem . . . . .	310
164. Spektrum . . . . .	312
165. Spektroskop. Spektrální analýza . . . . .	313
166. Dvojí charakter světla . . . . .	314
167. Interference a ohyb světla . . . . .	315
168. Polarizace světla . . . . .	318
169. Záření infračervené a ultrafialové . . . . .	321
170. Záření rentgenové a záření gama . . . . .	322
171. Elektromagnetické spektrum . . . . .	323

#### D. Kvantové vlastnosti světla

172. Fotoelektrický jev. Fotonky . . . . .	325
173. Stavba atomového obalu . . . . .	327
174. Světelné kvantum . . . . .	328

### IX. ATOMOVÁ FYZIKA

175. Stavba atomového jádra. Protony a neutrony. Izotopy	330
176. Jaderné reakce . . . . .	331
177. Přirozená radioaktivita . . . . .	332
178. Umělá radioaktivita . . . . .	333

179. Energie atomového jádra . . . . .	333
180. Uvolňování jaderné energie při štěpení . . . . .	334
181. Jaderný reaktor . . . . .	335
182. Využití umělých radioizotopů . . . . .	336
183. Jaderná elektrárna . . . . .	337
184. Využití jaderné energie v dopravě . . . . .	338
<b>Životopisné poznámky . . . . .</b>	<b>339</b>